

Briuselis, 2018 01 30
SWD(2017) 477 final/2

CORRIGENDUM :

Document SWD(2017) 477 final of 19.12.2017 is corrected in all language versions except EN.

The words "lawfully marketed in another Member State" were missing in the title.

The text shall read as follows:

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

**KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS. APIBENDRINAMOJI
ATASKAITA**

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento

dėl kitoje valstybėje narėje teisėtai parduodamų prekių abipusio pripažinimo

{COM(2017) 796 final} - {SWD(2017) 471 final} - {SWD(2017) 472 final} -
{SWD(2017) 475 final} - {SWD(2017) 476 final}

Turinys

1.	KONSULTACIJŲ TIKSLAI	2
1.1.	Konsultacijų metodai ir priemonės	2
2.	KONSULTACIJŲ REZULTATAI	2
2.1.	Abipusio pripažinimo konsultacinio komiteto posėdžiai	2
2.2.	2016 m. birželio 17 d. suinteresuotųjų šalių konferencija.....	3
2.3.	Viešos konsultacijos.....	3
2.3.1.	Ką suinteresuotosios šalys mano apie abipusį pripažinimą ir jo galimus trūkumus	3
2.3.2.	Abipusio pripažinimo reglamento veikimas	3
2.3.3.	Ryšių vertinimas taikant abipusio pripažinimo principą.....	4
2.3.4.	Prioritetai siekiant gerinti abipusį pripažinimą	4
2.3.5.	Galimybės.....	4
2.4.	Išorės rangovų atliktos apklausos.....	4
2.5.	Kitos gautos pastabos (pozicijos dokumentai arba e. laiškai).....	5
3.	PASTABOS SUINTERESUOTOSIOMS ŠALIMS	6

1. KONSULTACIJŲ TIKSLAI

Bendrosios rinkos strategijoje (COM(2015) 550, 2015 10 28) pabrėžiama, jog reikia stiprinti bendrąją prekių rinką abipusio pripažinimo srityje. Taikant šį principą, kitoje valstybėje narėje teisėtai parduodami gaminiai, kuriems netaikomi Europos derinamieji teisės aktai, gali laisvai judėti, net jei jie neatitinka paskirties valstybės narės nacionalinių techninių taisyklių. Tačiau, kaip matyti iš neseniai atlikto abipusio pripažinimo principo vertinimo, šis principas dar nėra visapusiškai taikomas.

Siekdama pagerinti abipusio pripažinimo principo taikymą, Komisija pateiks ES masto veiksmų planą informuotumui didinti, kuriame daugiausia dėmesio bus skiriama probleminiams sektoriams. Komisija taip pat išnagrinės poreikį persvarstyti Reglamentą (EB) Nr. 764/2008 siekiant užtikrinti, kad įmonės ir nacionalinės valdžios institucijos geriau taikytų šį principą. Taigi konsultacijų tikslas buvo sužinoti suinteresuotųjų šalių nuomonę apie tai, kaip abipusio pripažinimo principas taikomas dabar ir kaip bus taikomas ateityje.

1.1. Konsultacijų metodai ir priemonės

Abipusio pripažinimo konsultacinio komiteto narių¹ paskutiniuose posėdžiuose, įvykusiųose **2015 m. gruodžio 2 d.** ir **2016 m. spalio 25 d.** buvo paprašyta pateikti pastabų. **Viešos konsultacijos visomis oficialiosiomis ES kalbomis** buvo paskelbtos *Europa* portalo konsultacijų svetainėje. Konsultacijos vyko nuo 2016 m. birželio mėn. iki rugsėjo mėn. Viešas konsultacijas papildė **2016 m. birželio 17 d.** Komisijos surengta **suinteresuotųjų šalių konferencija**.

2. KONSULTACIJŲ REZULTATAI

2.1. Abipusio pripažinimo konsultacinio komiteto posėdžiai

Abipusio pripažinimo konsultacinis komitetas surengė septintąjį ir aštuntąjį posėdžius atitinkamai 2015 m. gruodžio 2 d. ir 2016 m. spalio 25 d. Komiteto nariai yra valstybių narių atstovai, nagrinėjantys abipusio pripažinimo klausimus. Komisija pristatė idėjų, kaip didinti informuotumą apie abipusį pripažinimą, kurias valstybės narės įvertino palankiai, preliminarinių pagrindinių problemų, kylančių dėl neoptimalaus abipusio pripažinimo veikimo, analizę ir preliminarinius sprendimus, kaip pagerinti abipusį pripažinimą; taip pat delegacijų paprašė pateikti pastabų.

Kalbant apie galimą atitikties deklaracijos nustatymą, kai kurios valstybės narės pabrėžė, kad gali atsirasti administracinė našta ekonominės veiklos vykdytojams, tačiau pripažino, jog tokia deklaracija palengvintų jų užduotis.

Komisija taip pat pristatė galimybes, kuriomis siekiama skatinti nacionalines valdžios institucijas laikytis įsipareigojimo pranešti apie administracinius sprendimus, kuriais neleidžiamas arba ribojamas abipusis pripažinimas, pavyzdžiui, šios galybės yra susijusios su didesniu skaidrumu ir IT priemonės naudojimu, taip pat galimybe sukurti naują spartesnę mechanizmą, kuris būtų alternatyva šiuo metu vykdomiems brangiems ir ilgai trunkantiems teismo procesams.

Galimybei naudoti išankstinio leidimo sistemą prieš pateikiant produktus rinkai nepritarė daug valstybių narių, kadangi, jų teigimu, tai trukdytų laisvam prekių judėjimui.

Kalbant apie galimybę užtikrinti laisvą prekių judėjimą, garantuojamą atitiktimi Europos standartams, valstybės narės mano, kad naudingiau sutelkti dėmesį į esminius reikalavimus, o ne taikyti standartus.

¹ Šio komiteto nariai yra nacionalinės valdžios institucijos, atsakingos už abipusį pripažinimą 28 valstybėse narėse ir Islandijoje, Lichtenšteine, Norvegijoje, Šveicarijoje bei Turkijoje. Kitų trečiųjų šalių atstovai ar kiti ekspertai kiekvienu konkrečiu atveju gali būti pakviesti dalyvauti nagrinėjant konkrečias temas.

Valstybės narės pritarė galimybei išplėsti ir stiprinti gaminių kontaktinius centrus, kadangi jiems trūksta išteklių ir darbuotojų.

Valstybės narės griežtai pasisakė prieš tam tikrų bazinių reikalavimų derinimą, kadangi dalinis suderinimas vien tik siekiant laisvo judėjimo neduoda naudos, proporcingos dėl jo atsirandančiam biurokratizmui.

2.2. 2016 m. birželio 17 d. suinteresuotųjų šalių konferencija

Suinteresuotųjų šalių renginys buvo suorganizuotas 2016 m. birželio 17 d. Jo tikslas buvo nustatyti pagrindines problemas, susijusias su abipusio pripažinimo veikimu, ir nustatyti galimus tolesnius veiksmus. Renginyje dalyvavo 144 dalyvių, atstovaujančių įmonėms (62), nacionalinėms valdžios institucijoms (60) ir kitiems subjektams (22), pavyzdžiui, vartotojų organizacijoms, profesinėms sąjungoms. Išsamus šios konferencijos protokolas, dalyvių sąrašas ir pristatymai pateikti adresu <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/17963>. Po pristatymų ir diskusijų vyko 3 praktiniai seminarai, kuriuose nacionalinėms valdžios institucijoms, įmonėms ir asociacijoms buvo atstovaujama proporcingai.

2.3. Viešos konsultacijos

Viešų konsultacijų metu gauti **153** atsakymai. Daugiausia atsakymų pateikė įmonės (91), šiek tiek mažiau – valstybės narės (45) ir piliečiai (17). **45 valdžios institucijos** iš valstybių narių atsakė į viešų konsultacijų klausimus. Atskiroms įmonėms (44) ir verslo organizacijoms (44) buvo atstovaujama po lygiai.

Kalbant apie veiklos sektorius, **daugiausia atstovauta gamybos sektoriui (46 proc.), šiek tiek mažiau – didmeninės ir mažmeninės prekybos (13 proc.), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės (8 proc.) bei vandentiekos (6 proc.) sektoriams.**

Geografiniu požiūriu įmonės buvo atstovaujamos gana proporcingai. Viešose konsultacijose dalyvavo 18 valstybių narių ir Norvegijos nacionalinės valdžios institucijos.

2.3.1. Ką suinteresuotosios šalys mano apie abipusį pripažinimą ir jo galimus trūkumus

Dauguma konsultacijose dalyvavusių įmonių, kurios nori parduoti gaminius kitoje valstybėje narėje, pasidomi toje valstybėje narėje taikytinomis taisyklėmis ir, jei dėl šių taisyklių jos gaminių parduoti negali, dauguma jų gaminių pritaiko pagal taisykles. Tai vyksta nepaisant to, jog 70 proc. įmonių labai gerai žino apie abipusio pripažinimo principą. Daugiau nei pusė konsultacijose dalyvavusių įmonių bandė pasinaudoti abipusiu pripažinimu, kad patektų į rinką. Pusei jų galimybė patekti į rinką nebuvo suteikta ir tik 2 proc. sėkmingai užginčijo tokį sprendimą.

Nors nurodyta, kad informuotumas apie abipusį pripažinimą yra aukšto lygio, dauguma respondentų mano, kad vis dar reikia jį didinti.

Kalbant apie kliūtis abipusio pripažinimo veikimui, įmonės nurodė, jog pagrindinės kliūtys yra tai, kad trūksta greitai veikiančių teisių gynimo priemonių, kuriomis būtų galima užginčyti nacionalinius sprendimus neleisti pateikti į rinką, ir nepakankamas ryšių tarp valdžios institucijų palaikymas. **52 proc.** respondentų patys susidūrė su šiomis kliūtimis.

2.3.2. Abipusio pripažinimo reglamento veikimas

Veiksmingumas. Kokių mastu reglamentu pasiekta jame nustatytų tikslų?

Dauguma respondentų žino apie reglamentą ir mano, jog dauguma nustatytų priemonių yra naudingos ir vis dar reikalingos. Kalbant apie tai, ar reglamentu pasiekta jame nustatytų tikslų, labai nedaug ekonominės veiklos vykdytojų mano, kad nuo reglamento įsigaliojimo yra paprasčiau parduoti gaminius kitoje valstybėje narėje. Dauguma mano, kad reglamentu padėtis nebuvo pagerinta, arba neturi nuomonės šiuo klausimu, nes arba jie nesinaudoja abipusiu pripažinimu, arba neparduoda gaminių užsienyje.

Efektyvumas. Reglamento sąnaudos ir nauda

Nacionalinės valdžios institucijos sąnaudas įvardijo kaip vidutines ir visiškai arba iš dalies pritaria tam, kad reglamentas yra naudingas kalbant apie lengvesnį patekimą į rinką. Pagrindines sąnaudas įmonės patiria dėl būtinybės pritaikyti gaminius pagal taikytinas nacionalines taisykles, kai abipusio pripažinimo principą atsisakoma taikyti arba juo nesinaudojama siekiant patekti į rinką. Didelės sąnaudos taip pat yra susijusios su vėlavimu patekti į rinką ir prarastomis galimybėmis, kai įmonės atsisako bandyti patekti į rinką dėl skirtingų nacionalinių taisyklių, kuriomis reikalaujama pritaikyti gaminius. Sąnaudos, susijusios su administracinių sprendimų neleisti patekti į rinką užginčijimu, laikomos mažiau svarbiomis daugiausia dėl to, kad nedaug ekonominės veiklos vykdytojų nusprendžia tai daryti.

Sąnaudos taip pat susijusios su vertinimu, ar abipusio pripažinimo principas gali būti taikomas parduodant gaminius kitoje valstybėje narėje. Labai nedaug ekonominės veiklos vykdytojų patiki šį vertinimą išorės specialistams (2 proc.), o 26 proc. jį atlieka viduje. 46 proc. renkasi abu variantus, priklausomai nuo gaminio.

Kalbant apie reglamento teikiamą naudą, konsultacijose dalyvavusios įmonės ją supranta gana įvairiai. Valstybės narės linkusios manyti, kad reglamento sąnaudos yra proporcingos jo teikiamai naudai, tačiau dauguma įmonių su tuo nesutinka (sutinka tik 9 proc.).

Suderinamumas

Respondentai sutaria dėl reglamento suderinamumo.

ES pridėtinė vertė

Respondentai taip pat labai pabrėžia abipusio pripažinimo taisyklių Europos pridėtinę vertę.

2.3.3. Ryšių vertinimas taikant abipusio pripažinimo principą

Dauguma konsultacijose dalyvavusių įmonių niekada nesikreipė į gaminių kontaktinį centrą, kad gautų informacijos apie gaminiams taikytinas taisykles, daugiausia dėl to, kad nežinojo apie tokių centrų egzistavimą. Konsultacijose dalyvavusios valstybės narės mano, kad ryšiai su jų pačių valdžios institucijomis yra geri, tačiau ryšiai su kitų valstybių narių valdžios institucijomis yra gana vidutiniški arba prasti.

2.3.4. Prioritetai siekiant gerinti abipusį pripažinimą

Įmonės mano, kad pirmenybė turi būti teikiama veiksmingoms teisių gynimo priemonėms, o valstybės narės ir piliečiai pirmenybę teikia informuotumo apie abipusį pripažinimą didinimui.

2.3.5. Galimybės

Visos pasiūlytos galimybės, kaip palengvinti abipusio pripažinimo principo taikymą ir padaryti jį patikimesnį, susilaukė didelio respondentų pritarimo.

Kalbant apie tai, kas galėtų būti tinkamiausia alternatyva abipusiam pripažinimui, dauguma respondentų pritaria tam, kad suderinimas yra tinkamiausia priemonė tais atvejais, kai abipusio pripažinimo principas neveikia tinkamai.

2.4. Išorės rangovų atliktos apklausos

Atliekant išorės tyrimą, kuriame vertinamas abipusio pripažinimo principo veikimas², 2014 m. spalio 9 d. paskelbtos keturios skirtingos apklausos, kurios buvo užbaigtos 2015 m. sausio 5 d. Apklausų ir pokalbių metu nustatyti faktai rodo, kad abipusio pripažinimo principo taikymas kelia problemų ir kad dėl tam tikrose valstybėse narėse taikomų papildomų reikalavimų ir bandymų tebėra kliūčių laisvam teisėtai parduodamų prekių judėjimui. Žinių ir informuotumo apie abipusį pripažinimą trūkumas tebekelia problemų. Prasti nacionalinių valdžios institucijų ryšiai ir bendradarbiavimas taip pat buvo nurodyti kaip silpnoji vieta.

² <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/13381>

Atliekant tyrimą, kurio metu vertinamos įvairių galimybių, kuriomis siekiama pagerinti abipusį pripažinimą, sąnaudos ir nauda, apklausą ir pokalbius vykdė išorės rangovas. Suinteresuotųjų šalių konsultacijose daugiausia dėmesio buvo skiriama ne tik tam, kaip dabar veikia abipusio pripažinimo principas (ir jo pagrindinės problemoms), bet ir tam, kaip persvarstyti reglamentą pasitelkiant Komisijos pasiūlytas galimas politikos galimybes. Tikslinės apklausos ir pokalbiai padėjo suprasti suinteresuotųjų šalių požiūrį į galimas politikos galimybes. Nacionalinės valdžios institucijos pabrėžia, kad: dėl rinkos, kuriai taikomas abipusio pripažinimo principas, didelės aprėpties, dydžio bei susiskaidymo ir dėl to, kad egzistuoja daug skirtingų nacionalinės teisės aktų, gali kilti problemų nustatant aiškias abipusio pripažinimo principo taikymo procedūras; valdžios institucijoms kyla problemų dėl gaminių, patenkančių į tas sritis, kuriose yra dalinis suderinimas ir (arba) galioja tam tikri ES standartai, kadangi gali būti taikomas nacionalinių ir ES taisyklių derinys ir dėl to joms reikia dėti daugiau pastangų patikrinimams atlikti ir sprendimams priimti; taip pat trūksta valstybių narių tarpusavio komunikacijos. Įmonės pabrėžė kliūtis, susijusias su sunkumais gauti informacijos apie atitinkamus teisės aktus ir galiojančias procedūras (kalbos barjeras) ir laikotarpiu, per kurį turi būti gautas atsakymas iš nacionalinių valdžios institucijų. Ir ekonominės veiklos vykdytojai, ir nacionalinės valdžios institucijos pritaria tam, jog reikia imtis priemonių padėčiai pagerinti. Nacionalinės valdžios institucijos daugiausia pritaria tam, kad reikalingas įsikišimas, – ar tai būtų neprivalomos ar privalomos priemonės – tačiau ekonominės veiklos vykdytojai atsargiau žiūri į siūlomų galimybių, kuriomis siekiama išvengti vėlesnio patekimo į rinką ir sumažinti išlaidas, veiksmingumą. Tačiau panašu, kad ekonominės veiklos vykdytojai ir nacionalinės valdžios institucijos palankiau vertina skirtingų galimybių variantų derinimą nei vienos visapusiškos politikos galimybės priėmimą.

2.5. Kitos gautos pastabos (pozicijos dokumentai arba e. laišakai)

Kelios suinteresuotosios šalys pateikė atskirus pozicijų dokumentus; daugelyje jų raginama nustatyti platesnio užmojo tikslus, kad būtų pagerintas abipusis pripažinimas ir valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas.

Kai kuriuose dokumentuose minima, kad abipusio pripažinimo principas galėtų būti dar labiau sustiprintas nustatius nepriklausomai (trečiosios šalies) patikrintų gaminių atitikties prielaidą.

Kitos suinteresuotosios šalys pabrėžia, jog reikia patikslinti Abipusio pripažinimo reglamento taikymo sritį, parengti proporcingumo vertinimo gaires ir siekti, kad valstybės narės dalytųsi geriausios patirties pavyzdžiais.

Taip pat turėtų būti nustatytos atgrasančios priemonės siekiant užtikrinti, kad valstybės narės teiktų pranešimus vykdydamos įsipareigojimus pagal reglamentą. Be to, įmonės turėtų turėti veiksmingų teisių gynimo priemonių, kad jos galėtų greičiau gauti aiškos informacijos apie sprendimus, priimtus jų gaminių nenaudai bendrojoje rinkoje; be kita ko, turėtų būti užtikrintas didesnis skaidrumas siekiant susipažinti su sprendimais. Taip pat turėtų būti optimizuoti gaminių kontaktiniai centrai ir įmonėms suteiktos galimybės lengvai gauti informacijos apie nacionalinius sprendimus ir technines taisykles. Be to, apskritai reikia gerinti valstybių narių valdžios institucijų visoje bendrojoje rinkoje tarpusavio pasitikėjimą ir bendradarbiavimą.

Turėtų būti pašalintas kompetentingų institucijų tarpusavio nepasitikėjimas, o nacionaliniai sprendimai turėtų būti skaidresni. Greito vertinimo procedūra, kurios metu galima įvertinti sprendimą neleisti patekti į rinką be privalomo sprendimo, yra potenciali priemonė, kuri gali padėti geriau suprasti abipusio pripažinimo principą ir pagerinti dabartinio reglamento veikimą.

3. PASTABOS SUINTERESUOTOSIOMS ŠALIMS

Konsultacijų metu gauta įvairių nuomonių apie reglamento įgyvendinimą, apie tai, kas, šių suinteresuotųjų šalių nuomone, pasiteisino ir kas ne. Susitikimuose su suinteresuotosiomis šalimis atsirado ankstyva galimybė skatinti bendradarbiavimą su nacionalinėmis valdžios institucijomis ir taip padidinti aktyvaus dalyvavimo tikimybę.

Bendras šios iniciatyvos tikslas – sukurti stipresnę bendrąją prekių rinką pasitelkiant didesnio masto ir geresnį abipusį pripažinimą. Šio tikslo bus siekiama didinant informuotumą apie abipusį pripažinimą, didinant įmonių ir nacionalinių valdžios institucijų teisinį tikrumą taikant abipusio pripažinimo principą ir gerinant institucijų administracinį bendradarbiavimą ir tarpusavio pasitikėjimą. Sudarius palankesnes sąlygas naudotis abipusio pripažinimo principu ir jį taikyti, sumažinus riziką įmonėms, kad jų gaminiai nepateks į rinką arba bus nepagrįstai pašalinti iš rinkos, ir vartotojams pasiūlius didesnę pasirinkimą mažesnėmis kainomis, bus panaudotas visas vidaus rinkos potencialas. Nors didesnio masto ir geresnio abipusio pripažinimo principo taikymo numatomos naudos negalima tiksliai įvertinti, neseniai atliktas tyrimas „Ne ES šalių išlaidos bendrojoje rinkoje“ (*The Costs of Non-Europe in the Single Market*) rodo, kad sumažinus kliūtis prekybai ES vidaus prekyba galėtų išaugti daugiau nei 100 mlrd. EUR per metus. Kliūčių prekybai sąvoka šiame tyrime yra platesnė nei vien tik abipusis pripažinimas, tačiau pagal jį galima nustatyti numatomą naudą.

Šios iniciatyvos Europos pridėtinė vertė yra bendras taisyklių rinkinys, kuriuo užtikrinamas vienodas požiūris ir sudaromos sąlygos nuosekliai, suderintai ir teisingai taikyti abipusio pripažinimo principą. Abipusis pripažinimas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 34–36 straipsniais ir Teisingumo Teismo praktika, juo taip pat tiesiogiai prisidedama prie prekių vidaus rinkos – vieno iš svarbiausių ES pasiekimų – kūrimo. Valstybės narės veikdamos vienos susilpnintų abipusio pripažinimo principą ir suskaidytų jį į 28 skirtingas ir potencialiai viena kitai prieštaraujančias nacionalines procedūras.

Šiame poveikio vertinime numatytos politikos galimybės yra šios:

- 2 galimybė: privalomos teisinės galios neturintys teisės aktai, kuriais siekiama pagerinti abipusio pripažinimo veikimą (informuotumo didinimas, mokymai, pareigūnų mainai ir kt.)
- 3 galimybė: nedideli Reglamento (EB) Nr. 764/2008 pakeitimai (administracinių sprendimų skaidrumas, ES standartų taikymas, didesnis gaminių kontaktinių centrų vaidmuo)
- 4 galimybė: išsamūs Reglamento (EB) Nr. 764/2008 pakeitimai (savanoriška atitikties deklaracija, sparti apskundimo procedūra, sustiprinti gaminių kontaktiniai centrai ir bendradarbiavimas)
- 5 galimybė: savanoriškas išankstinis leidimas pateikti gaminius rinkai

Galimybė, susijusi su reglamento panaikinimu, ir galimybė pasiūlyti tolesnio derinimo priemonės, susijusias su konkrečiais baziniais reikalavimais, taikomais tam tikriems gaminių aspektams, buvo atmestos ankstesniu etapu, taip pat nebuvo pritarta pasiūlymui dėl trečiosios šalies atitikties deklaracijos.

Tinkamiausia galimybė yra 4 galimybė (išsamūs Reglamento (EB) Nr. 764/2008 pakeitimai), kurią papildytų 2 galimybė (privalomos teisinės galios neturintys teisės aktai).